

РЕКОМЕНДАЦІЇ
слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань
організації державної влади, місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та містобудування
та Комітеті Верховної Ради України з питань
енергетики та житлово-комунальних послуг

на тему: "Стан реалізації державних програм з енергоефективності і
розвитку сфери виробництва енергоносіїв та виконання програм і проектів
з енергозбереження та енергомодернізації багатоквартирних будинків.
Подальші кроки у реформі"

Учасники слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування та Комітеті Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг на тему: "Стан реалізації державних програм з енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв та виконання програм і проектів з енергозбереження та енергомодернізації багатоквартирних будинків. Подальші кроки у реформі (далі – Слухання), що відбулися 13 жовтня 2020 року у м. Києві в режимі відео-конференції відзначають наступне.

Розгляд питань порядку денного зумовлений нагальною необхідністю створення стабільного ринкового механізму регулювання правових відносин у сфері енергоефективності та енергозбереження, формування сприятливого інвестиційного середовища, стимулювання інвестицій в енергоефективні проекти термомодернізації, нового будівництва для проведення реальних реформ у житлово-комунальному господарстві.

З 2014 року для населення діє розроблена Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України та запроваджена Урядом програма "теплих кредитів".

Урядовою програмою "теплих кредитів" передбачено відшкодування з Державного бюджету у таких розмірах:

- 20% суми кредиту (але не більше 12 тис. грн) на придбання негазових/неелектричних котлів для фізичних осіб;
- 35% суми кредиту (але не більше 14 тис. грн) на придбання енергоефективного обладнання/матеріалів для фізичних осіб — власників приватних будинків;
- 40% суми кредиту (але не більше 14 тис. грн. в розрахунку на одну квартиру) для ОСББ/ЖБК, як юридичних осіб, для загальнобудинкових заходів.

За інформацією Держенергоефективності за 2014-2019 роки:

- 730 тис. родин стали учасниками програми (для прикладу, така кількість є порівнюваною з населенням Волинської та Чернівецької областей);
- 8,2 млрд. грн. було інвестовано в економіку шляхом придбання енергоефективних матеріалів та обладнання;

– 350 млн. куб.м газу складає щорічна економія ресурсів (в еквіваленті).

Учасниками програми стали понад 5300 ОСББ та більше 313 тис. окремих фізичних осіб.

З 2015 по 2019 (за 5 років) кількість місцевих програм збільшено майже у 60 разів, а їх фінансування – майже у 40 разів.

При цьому, діюча Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2020 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243) фактично працювала лише в частині стимулювання енергоефективності у житловому секторі. Водночас, вбачається доцільним поширити її на більше коло суб'єктів – промисловість, бюджетну сферу, енергетичний та ЖКП-сектор.

Крім цього, потребує стимулювання розвиток механізму енергосервісних договорів (перфоманс-контрактів, ЕСКО) для повернення приватних інвестицій в енергоефективність бюджетних установ виключно за рахунок економії енергоспоживання.

Крім зазначеного слід звернути увагу і на правовідносини, пов'язані з тим, що Закон України "Про енергетичну ефективність будівель" запроваджує обов'язкову сертифікацію енергетичної ефективності з 1 липня 2019 року.

Зазначені програми та механізми мають важливу не лише соціальну, а й економічну та інші функції.

Учасники слухань зазначили, що на 2021-2025 роки має бути розроблена нова державна цільова програма енергоефективності, тому вбачається за доцільне дослідити стан розробки її проекту, розглянути проблемні питання та пропозиції щодо її подальшої реалізації та удосконалення.

З метою визначення шляхів вирішення проблем реалізації державних програм з енергоефективності, розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, виконання програм і проектів з енергозбереження та енергомодернізації багатоквартирних будинків та подальшого реформування цієї сфери

учасники Слухань **р е к о м е н д у ю т ь:**

1. Верховній Раді України:

1.1. При прийнятті Закону України "Про Державний бюджет на 2021 рік" підтримати пропозиції народних депутатів України щодо виділення необхідного фінансування за бюджетними програмами:

КПКВК 2751290 "Функціонування Фонду енергоефективності";

КПКВК 2406060 "Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності".

1.2. Вжити заходів щодо активізації проходження у комітетах Верховної Ради України законопроектів, спрямованих на виконання Україною зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію.

2. Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування:

2.1. В рамках реалізації контрольної функції Комітету для аналізу практики застосування законодавчих актів періодично заслуховувати відповідні органи державної влади про стан реалізації Стратегії термомодернізації будівель та про розвиток ринку сертифікації енергетичної ефективності будівель, про заходи із забезпечення сталого та ефективного функціонування Фонду енергоефективності, про стан розроблення та реалізації Національного плану дій збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії.

2.2. В рамках реалізації контрольної функції Комітету здійснювати контроль за виконанням проектів Державного фонду регіонального розвитку, спрямованих на впровадження місцевими органами виконавчої влади проектів з підвищення енергоефективності будівель, заходів з популяризації включення розділу енергоефективності до програм регіонального розвитку.

2.3. Опрацювати подані на розгляд Верховної Ради України законопроекти, що стосуються енергетичної ефективності та термомодернізації будівель, та пришвидшити їх підготовку на розгляд Парламенту.

3. Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг:

3.1. Опрацювати подані на розгляд Верховної Ради України законопроекти, які будуть стосуватися імплементації вимог профільної Директиви Європейського Парламенту та Ради 2012/27/ЄС від 27 жовтня 2012 року про енергетичну ефективність (законопроекти "Про енергетичну ефективність" та "Про внесення змін до деяких Законів України щодо усунення бар'єрів для масштабної термомодернізації будівель") та пришвидшити їх підготовку на розгляд Парламенту.

3.2. В рамках реалізації контрольної функції Комітету для аналізу практики застосування законодавчих актів періодично заслуховувати відповідні органи державної влади про стан реалізації Національних планів дій у сфері енергоефективності та відновлювальної енергетики.

4. Кабінету Міністрів України:

4.1. В проекті Закону України "Про Державний бюджет на 2021 рік" передбачити виділення необхідного фінансування за бюджетними програмами КПКВК 2751290 "Функціонування Фонду енергоефективності", КПКВК 2406060 "Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності".

4.2. Розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про енергетичну ефективність будівель" з урахуванням вимог оновленої Директиви Європейського Парламенту і Ради від 19 травня 2010 р. 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель, що змінює Директиву 2002/91/ЄС (далі – Директива 2010/31/ЄС).

4.3. Забезпечити імплементацію усіх директив ЄС у сферах енергоефективності, енергозбереження та відновлювальних джерел енергії. Розробити плани заходів щодо впровадження цих директив, встановити контроль та відповідальність за виконання таких планів.

4.4. Провести юридичний аудит нормативно-правової бази сфер енергоефективності, енергозбереження та відновлювальних джерел енергії. Визначити першочергові нормативно-правові акти, які необхідно розробити та/або внести зміни, у тому числі у рамках імплементацій директив ЄС.

4.5. Провести моніторинг проектів міжнародної технічної допомоги з метою їх оптимізації та ефективності використання.

4.6. Першочергово розробити та подати на розгляд Верховної Ради України законопроекти "Про енергетичну ефективність" та "Про внесення змін до деяких Законів України щодо усунення бар'єрів для масштабної термомодернізації будівель".

4.7. Схвалити Концепцію Загальнодержавної програми термомодернізації будівель.

4.8. Схвалити Концепцію Державної цільової економічної програми з енергоефективності та розвитку відновлюваних джерел енергії на 2022-2026 роки та саму Державну цільову економічну програму з енергоефективності та розвитку відновлюваних джерел енергії на 2022-2026 роки.

4.9. Схвалити Національний план дій з енергоефективності на період до 2030 року.

4.10. Щорічно звітувати на окремих засіданнях Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування та Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг щодо кроків, вжитих з метою виконання заходів, зазначених у цих рекомендаціях.

5. Міністерству розвитку громад та територій України:

5.1. Розробити та затвердити проект внесення змін до Методики визначення енергетичної ефективності будівель, затвердженої наказом Мінрегіону від 11 липня 2018 р. № 169.

5.2. Розробити та затвердити проект внесення змін до Порядку проведення сертифікації енергетичної ефективності та форм енергетичного сертифіката, затвердженого наказом Мінрегіону від 11 липня 2018 р. № 172.

5.3. Забезпечити виконання заходів щодо сприяння розробленню нових програм та проектів Фонду енергоефективності, укладення нових угод із донорами Фонду енергоефективності, спрямованих на допомогу заявникам Фонду, що прагнуть здійснювати поглиблені заходи з підвищення енергоефективності власних будівель та суттєве скорочення викидів двоокису вуглецю.

5.4. Забезпечити реалізацію примірних проектів Державного фонду регіонального розвитку, спрямованих на впровадження місцевими органами виконавчої влади проектів з підвищення енергоефективності будівель, заходів з популяризації включення розділу енергоефективності до програм регіонального розвитку.

6. Міністерству енергетики України:

6.1. Актуалізувати План заходів з реалізації Енергетичної стратегії України до 2035 року "Безпека, енергоефективність та конкурентоспроможність", схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 497-р, у частині термінів та індикаторів виконання.

7. Державному агентству з енергоефективності та енергозбереження:

7.1. Розробити проект Національного плану дій з відновлювальної енергетики на період до 2030 року.

8. Органам місцевого самоврядування

8.1. Ініціювати та надавати сприяння підготовці нових масштабних проектів з енергоефективності в сферах міської інфраструктури та житлово-комунального господарства.